

چهند وینیت کوردی

« داستانا خه ج و سیابه ندادا یا (سیابه ندوڤ سه مه ند) پیتیقی یه ئەم بزانی کۆ ئە دەبی کوردی دبیته دووبه ش ، به شهك ئە دەبی نفیسیه و به شهك ئە دەبی نه نفیسیه . ئە دەبی نفیسی : ئە و به ره مه یه یی کۆ خودانی وی دیاره . به لام ئە دەبی نه نفیسی ئە و به ره مه یه یی کۆ خودانی وی دیارنه وهکی : -

داستان و چیرۆکی فلكوری . داستانا خه ج و سیابه ندا ژ ئە دەبی کوردی یی نه نفیسی دهاته ژمارتن ، چونکی ملکی هه می میله تی بوویه و داهیتانا هه می خه لکی بوویه . ئە ف ئە دەبی نه نفیسی که م یان زور یی دیته نفیسین ژلای رۆشنیرییت کوردی چونکی مه ترسیه کا مه زن هه یه بو وندا کرنا فی رهنگی ئە دەبی . (د . نور الدین زازا) دبیزیت : - (ئە گه ژ ئیروب شوندا ئەم گوڤ نه دهین فلكورا خوی وندایه وه ره) .

براییت هیژا ئە ف گوتنا سه یدایی مه زن نورالدین زازا که لیک راست و دروسته هه ره و سا جهی پیته بی دانی یه نه خاسمه جه م شاره زاو پسپوریت زمانی کوردی بو کوم شه کرن و شه چه ماندنا ستران و چیرۆک و داستان و ئە فسانه و په ندو مه ته لوکی کوردی ، هه تا وه کۆ پوژه ک بیت ول چاپ بدن . هه که ئەم شیاپن کاره کئی هوسا به رکه فت بکه ین دی خزمه ته کا مه زن دیاری میله تی خو و زمانی خو که ین .

ئە ف بزافا نهو دقان سالادا دیته کرن بو کوم شه کرن و خر شه کرنا فلكوری کوردی ول چاپ دانی ، جهی شانازیا هه می رۆشنیری هکی یه ب تایبه تی ل ئە رمنستانا سوڤیت ل غیره پیتیقی یه گوتنه کا د . عزالدین رسول بیژین ل بابه ت فی گوتنا سه ری دکتور که ره م دکه ت دبیزیت . (ئە و بزافا ئە دەبی هاتیه کرن و دیته کرن دناف (89) هه زار که ساندا ل ئە رمنستانا سوڤیت هه ندی بزافا هه می کوردیت جیهانی یه بدریژیا میژوویا میله تی کورد) . به لی سه د مخابن ئە ف به ره مه ب مه تلازیژی ناگه هیته به رده ستیت رۆشنیرییت کورد .

ئە ف داستانا ل به ر ده ستیت مه ول بن گوتنامه یا ئە فروکه داستانا که ژه زار داستانیت میله تی کورد ره ش ماله کا ژه زار ره ش مالیت چیایی سیپانی و ئە له گه زنی . گوتنه که ژمه لیونها گوتنیت عه ره بی شه موو حاجی ی جندی ئوردیخانی جلیل ئە مین ئە ف دال و قه ناتی کورد و جاسمی جلیل ... هتد .

که لی هه فالان : - ئە گه ر بین و هیدی هیدی ، هیرک هیرک لاپه ریت داستانا خه ج و سیابه ندا یا کۆ هیژا سیابه ندوڤ سه مه ند نفیسی ، هه دین و جوان بخوینین دی بومه دیاربت نه ک هه ره خه ندقاندنا دوو دلایه دده ریا ئە فینی دا . نه ک هه ره چرمساندنا دوو گولایه ل سه ری چیایی سیپانی دا یان چیرۆکه که هاتیه شه هاندن بو کورت کرنا شه فیت زستانا . نه هه ره شه نینه ..

ئە ز دبیم ئاوینه یه که ، قودیکه که هه می عه ده ت و ته قالی دو ره وشتیت میله تی کورد ، نه خاسمه دوی چاخیدا بومه دیارو خویا دکه ت ژمیرخواسی و سوارچاکی ، سروشت و طبیعه تی ، سوژو ئە فینی ، عه ه دو به یمانا هاتن و چوونی ، میقان و میفانداری ، رابوون و روینشتنی ، خارن و قه خارنی هتد .

که ره هات و لاپه ری نیکی ژفی داستانیت تیک هه دین وی بینین : - (1) وینه یه کئی ریک و پیک ، جوان و قه شه نگ ، راست و دروست ، خوڤو خوڤسن بومه هاتیه کیشان ژ ریبارو نهال و چیاو جومو جه له لایت کوردستانی ، وهکی دقان مالکیت ژیریدا : -

بهار بو بهار ، گول . سووسنا بیند ابو .
ژبارانی ، که سک سوری شاخ شه د ابو .

ئاقید به رفید به له کییا پیلدوا
ژقونتارید چیا دکشیا .

بیلند سه بی دکه تنه ناف که لیا .
دله زیان ، خو دکه یاندنه چایرا .
..... ل 12-13 خه ج و سیابه ند

باوه ر بکه ن ، هه ره ئە ف جوانی به بوویه ، هه ره ئە ف به فرو نهال و

چیاو گه ئی یه بووینه . گۆران و مه وله وی و خانی دین هار کرینه .
2) وینئ دوی : - گۆچه رایه تی : -

هه که ئەم به رده وام بین سه ر خاندنا فی داستانی دی بینین
کوچه رایه تی ره وشته که ژ ره وشتیت که فن ، میله تی کورد
که چه رایه تی کری یه و شانازی پی بریه . چونکی سه ره ستیا
خوتیدا دیتی یه .

هافینا وه ختی دنیال ده شتی (گه رمیانه) گه رم دبوو دا کوچه ر
به ری خۆده نه زوزانا ، به رکانی و که فیت به فری ، ئەف وینه یه
ب جوانی دلاپه ری (15) دا خویا دبیت : -

ئەو کوچید دریز سه کنین فیزارپی
بارخانی گران دانینه عه ردی
بو فه کرتنا کون دگرییان جهی خاس
ئەو زو تو ب دکا دور به را قرشا .
کوچک دانینه بن باری عه رشا
هه فیر ده ستیری و لو شئ سیلی
زو به لادکه بوی شیفا ئیلئ

هن فر هن ده ژمان ، به یه ک بانگی ، ل ته ف سه ته یرکا بی
حه ساب و حه زار رهنگی ،
ئاگری کوچکا ناف چولا شووی .
بینا نانی لو ش ، گوشتی قه لاندی
_____ ل 16 سیابه ندو خه چی

به ئی دنیا دی سار بیت ، جاره کادی - به فرو باران دی کاری
خوکه ن بینه زوزانا ، ئەفچا کوچه ر دی کاری خوکه نه بینه
ده شتی - کچ بی بی . ده ست ده ست - قول قول .
دین و سترانیت ئەفین بیژن .

ده ردی دی خوده رد بپن بستران و لاقزا ... ئەف وینه یه بقی
رهنگی خاری بومه تومار کری یه :
برا ئەو پیشی خیری وایی قهت نه بینه .

کی عه ده ده هه نارد سه رمی سه ره مه وات تینه
وه کی ده رکسی نه ب دی قیزی به ، قیز نه ستینه
ئی وه کی بستینه ، ئەو سه ره سهری وی نو ئی ره هیستینه
هسیتینه

نه ب دی خۆه ئەو دچه دبه به رمائی
چیاو زوزانو وهرن سه رو ی حالی

_____ ل 17 سیابه ند و خه چی

وه سا دیاره دقان مالکیت سه ری دا کوکچا کورد دوی وه ختیدا
بگره هه تا نهوژی یاری خوب دی خۆنه هل بژارتی یه له ورا کچا
کورد نه راز بینینا خۆه بستران ده ربری یه .

3) وینئ سییی : - سوار چاکی و میرخاس : - بی گومانه
سوار چاکی میرخاسی ره وشته که ژ ره وشتیت کوردان گه لیک
خه لک کوردان ناس دکن بقی نافی هه تا وه کور پۆزه لاتناسی
بنافد دهنگ مینورسکی گوتیه وان (میرخواسنییت
پۆزه لاتئ) . دیسا ، لاوک و حه یرانیت کوردی دپن بقی
رهنگی فلکورری وهکی : - چه تو ، نه حمه د ئاغایی میلی ،
ده رویشی عه بدی ، صالحی ناسو ، عه می کوزی ، گه نج
خلیل هتد .

دقی داستانی دا برهنگه کی جوان ئەف وینه یه بی هاتیه
کیشان دلاپه ری (57-58) دا سه رزاری سیابه ندی : -

ئەز هه مه سیابه ندم . سیابه ندی دینم
ته نگو به ری هه سپی دش دینم
ئەزی حه زار میری مه رافا بکوژم
سه ری مه را فباشی ئاغیرا پیشکیش بینم
یان : -

فرا پیشرا هات شه ره کی گران
پریسکی رمی دبه کیا عه زمان

ته دکوت هه فه و که تن دوو چیا
بن واناوا عه رد ، ده ژیا
هیرینا هه سپا دکه ته راستا
قوژینا میرا دکه ته به ستا

4) وینئ چاری دیوانخانا کوردی و میفانداری : -
میفانداری و قه درگرتنا میفانی دناف کورداندا تشته ک پیروزه
هه ر پۆزه لاتیک هاتبیته دناف کورداندا هه ست ب فی
عه ده تی باش کری یه و به حسی دیوانخانا کوردی دناف
ئاخفتنیت خودا کری یه .

فاسیل نیکیی : - کورد ناسی هیژا دبیزیت : -

- یوانخانا کوردی حاله تی مروقی کورد خویا دکهت ، هر ژگه فن دا ، کورد خودان دیوان بوینه ، به لی وه ، نه بیت دیوانا ناغایی وه ک دیوانخانا هه ژاره کی بیت .
- داستانا خه ج و سیابه ندی دا هه ردوو وینه دینه گرتن یه ک ژدیوانخانا نه حمد ناغای ، کو بقی رهنگی فارسی وه صف دکهت : -

مالا نه حمه ناغادا میغان رونشتبوون
نهف ژنی گره گری ئیلییه ، دهوله تی بوون
هه تا دبیزیت : -
سیابه ند سه لام دلو ته مه نه بو به ناغی ،
ناغا ئوتاخیدا رونشتبو سه خالی - خالیجا ،
تزی به گلی بوون به ریا لا ویدا .

ریدان دریی پیجا سبیل سه ری .
دوری روینشتبون سی چار تیلباسی

تزی دکشاندن ، که تبوون شیوری
دهست داند بو به ختی وی دهوری .

چه عقی قه لب سیابه ندی دنیری
فه نی پرسی کرژی .

دقان مالکیت سه ری دا بومه دیار دبیت کومالا ناغای مروقیته
گرگره لی بوون هه ره وه سا تزی نالیک و دوشک و بالیف بوویه
به لی وه نه بیت ژمروقیته پیس یاخالی بیت . نه فه ژی صغه ته که
ژدیوانخانا کوری !! سه یدایی خانی بومه دگیریت کو دیوانخانا
میری بوتان ژی ژمروقیته پیس و ناپاک بی بار نه بوویه ، مروقه ک
تیدا بوویه ب ناغی (به کو) دبیزیت : -

ناغی وی منافقی (بکر) بوو
به لکی ژ (بلوقیا) ب ته ر بوو
هه تا دبیزیت : -

تاجدین دگونه میر عیانی
میرم بکه ده رفی ده رگه فانی

_____ ل 89 به م وزین هه ولیر .
وینی دووی ژدیوانا پیره ژنه کی بوکیشایه بقی رهنگی
خاری : -

خودی ته رابه ، کو ری منی ریوی
میغان ، میغانی خودییه ده لال

ته واقادکم ، که رم که ، تو میغانی
زو نه مری سه ر بوکا خواه کر

_____ هه سپی شی بکشینه هوندور
ته نگو به ری وی بستکه ، ده بری بکه بهر
لی نه وی سیابه ند بهر ئالیبی دایونی
سه ر خالیچادا رونشتاندنی
ته خته راست کرن به عه شیر
چ مالدا هه بوو سه ر ته ختی دانی

قولخ کرن ژمیغانی نه ناسرا
کیفاوی خواهش کرن مه ته لوکا
_____ ل 127 - 128 سیابه ندو خه جی

راسته ژنا کورد پیشه وازیا میغانان دکهت هه تا مال خوی مالی
ژی ل مال نه بیت وه کور و ژه لاتا من (سوان) که رم کری .
5) وینی پینجی : - نه فین : -

نه فین و سروشت و گوارنی پارچه یه که ژه ست و نه ستیت
مروقی کورد .

نه گه ر نه م سه ره نه که کی بدهینه داستان و چیروک و هوزانیت
کوردی دی بومه خویا بیت کو ستران بیژی کورد یان چیروک
بیژی کورد یان هوزانغانی کورد ، هه رده م جوانیا ژنی گری دایه
ب جوانیا سروشتی فه ، دکو بکاریت جوانیا ژنا کورد ده بیریت و
دیار بکهت .
بو نمونه : -

دهم ولیف ب بشکوژا گولی تشبیه کریه ...

سینگ و مه مکیت خرولیک دایی ، ب خه ملا بهاری ، یان ب باغجی
گولا یان سیفا یان ب زوزانا تشبیه کریه که زی و بسکیت دریز
بشریتیت رهش مالان یان بره شه ماران تشبیه کریه . یان

چاقیت رهش و به لهك بچاقیت مامزا ، گهروهنا سپی و زهلال
 بهر ری مرمه ری یان په نیری زوآزانا یان به فرا سه ری چیا .
 به ژنا بلندو هه لکیشایی بدارا سپینداری یان سه رووی یان
 هه فرستی تشبیه کریه ئەف وینیت مه گوتین بومه بجان و
 ژین هاتی یت هاتینه کیشان دناف داستانا خه ج و سیابه ندی دا
 بو نمونه : -

به ژنا وی نولا چیبایی کهس
 برو بزوانگی وی نولا قه پتانی رهش
 دهقی وی بچوک ، گه ردهن قه رقاش .
 لئقیقیت وی زراف ، نولا به لگی کاخه زی .
 جه عقی وی رهش ، نولا ناف ناف تاسی .
 چل گولیس ری رهش له سه رنا ملاوی .

یان وهختی سیابه ند پرسیماری ژخه جی ده کرت .
 دبیزیتی : -

ناقفی ته چیه ، کوگه چینا من ؟
 توجه وا دارا چناری سه کنی سه رریبا من !

هوسا نه فین و سترانیت نه فینی لاپه ریکی مه زن و به رفره هـ
 دناف نه دهل و فلکلوری کوردیدا کرتیه ، نه فه ژی نیشانه که کو
 مروف کورد نه فیندار بوویه و نه فین کریه ، له ورا سه یادی
 مه زن سه ردار ری هوزانقانی کورد خانینی هیژا دبیزیت :

خانی ژکمالی بی کمالی	مه یدانی کمالی دیت خالی
یه عنی نه ژقابلی و خبیری	به لکی به تعصبی عشیری
اینایه نظام و انتظامی	کیشایه جه فا ژبووی عامی
داخلاق نه ببزیتن کو اکراد	بی مه عرفتن بی اصل و بنیاد
انواعی ملل خودان کتیین	کرمانج تنی دبی حسین
هم اهلی نظر نه بین کو کرمانج	عشقی نه کرن ژبو خواه نامانج
بی به هر . نه ئەف ژعشقبازی	فارغ ژحقیقی و مجازی

مه م و زین هه ولیرل 68

(6) وینی شه شی : - راف و نیچیر : -

ب طبیعه تی خو میری کورد نیچیرفانه ، چاقیت خو فه دکه تو

به ری خوده ته چیا ..

چونکی که لی و نهال ، چول و چه له خنه ، کانی و ناقیت کوردستانی
 دپرن ژهرج و گورگان ، به رازو پلنکان ، بزین و نیریان ، که و
 وپوران ... هتد .

نه فی جیهانه کا هوسا تاییه تی ، چه دا ! نیچیر فانیته زیره ک و
 پاله وان مینا سیابه ندی سلیفا ژی نارابن ؟ ئەف وینی راف و
 نیچیرا بومه دینه کیشان و ناف لاپه ریت 99 - 161 - 162 دا
 وهختی دبیزیت : -

زور زو ته عشقی خوارن ،
 لی هه سپا سیار بوون
 نازوتن بهر چیبایی نیچیری
 نیقاری ژنیچیر فه که ریان که سری
 روژ ترا دننی چونه میشه
 نیچیرا کاکوفیباو بزنییت کوفی .

یان وهختی خه جی رخازیت ژسیابه ندی کو نه که فینه ل دیف
 نیری کوفی : -

سیابه ند خه به ری وی نه کر .
 تیرو که فانی خو هلدا ،
 په ی کاکوفی که ت ،
 کاکوفی جاهل نه و دیت ،

ده ها کوجلی له ز که ت ،
 سه رکه فرارا بازدا ،
 ژکه لی و ژنارارا بازدا

که ته ناف میشی ، ده رکه وت ، جهی راست و دوز دیسان به ری
 خواه دا چیا ، که لیا ، بانیا ، هه تا ... کاکوفی وه ستاندو زه ری
 ناسیکر .

براستی نه فه جوانترین وینه به راستین تابلویی نیچیر و نیچیر
 فانانه بومه هاتیه گرتن .

(7) وینی چه فتی : کانی یا گوندی : -

هەرفێنیکەکی ڕێ یابوی کەفتیە کوردستانی ، نزیك یان دیر
چەند ریزەك سەرکانی یا گوندی دناف ناخفتنیت خودا کریه .

حسین علی شانۆف دبیزیت

(دەمی ئیفاران کچیک کاری خوه بدیمای دینن ، دی خو
خەملین و قول - قول ، ژیر چافیت عەشق بازارا دچنە
سەرکانی ، گوندی ، جارانا هەیه چەردگوزیت وان تژی ئافن
بەلی ب سەد هەجەتا دی ئافا خودیژن و بەری خودەنە سەر
ئافی ! ... هتد) ئەف دیمەنی هەیی سەری بۆمە دەروکەفیت
دلاپەری (93-94) دا وەختی خەجی حەزدکەت دەلالی دلی خو
سیابەندی سلیفی ببینت ، بەلی ژبەر برایت خو شەرم دکە
راست و راست بچیتە لنگ وی ، فیچا ب هانا ئافی فی کە سەری
ژدی خو دەرتیخینیت ، دبیزیت : -

خەجی جیری ئافی هەدا

زو زو ژکون دەرکەت

هەتا دبیزیت : -

ئاف بر ، وەکی میفانی عەزیز

ورا دەستی خوه بشون

ب ئافا کانی لنگی خوبشون

وەکی جنەکی ورا حیسابن .

وەنەبیت ئەف دیمەنە ژبیرا هوزانفانی چەرخێ بیستی
چودبیت ، ئەف دیمەنی کانی د قول قولیت کچان چەر سەر
ملان ، ژیر چاقین خورن لاوان دگەل هەتاف زەرکا ئیفاران ،
تیک هەل دین دناف دیرە شیعرەکا هوزانفانی عەشق و
جوانیی سروشت و ئازادی ، ماموستا گوران وەختی دبیزیت :
ئیاواریه وا هەلگره سا گۆزەیی تازه
ڕی ی کانی (قوبان) مونتەظیری جیلوهیی نازە :

(8) وینی هەشتی : - سترانیت زاروکا : -

رەحمە د : کامەران بدرخان دبیزین : -

(ژنا کورد بجیکی خوه مەزن دکەت ، پەرورەدە دکەت

فیری سەر بەستی و نیشتمان پەرەری و سوار چاکیی

دکەت .)

راسته دایکا کورد هەرژکەفنی دا ، شارەزا بویه دپەرورەدە کرنا
بجیکادا ، جەییەکی خوش بو دیتیه ئەفە ژی یان لاندەک ، یان
دی دیک ، یان جولانگ ، بویه . ژناکورد دپەر کۆری خوڤا
بەدەنگەکی زەلال و ب ئاوازیکی دلسوژ ستران و لافژە بو
کوئینە ، وکو چافیت بجیکی وی بچنە سەریەک و بکەفینە
خەوەکا شیرین و پرخەونیت خوش ، هەرورەسا ئەم دشین بیژین
کوژنا کورد ب فان سترانا دلسوژیا خو بو زاری خوه دیارو خوڤا
دکەت ، خەمە و کوفانیت خوه پی ی سفگ دکەت .

ئەف رەنگی سترانا ، پەرورەدە کارین بجیکان دبیزن : - کارەکی
ئیجگار مەزن دگەینیتە بجیکی ، بەلی سەد مخابن رۆژ بو رۆژی
ئەف سترانەیی کیم دین و دایکا کورد یاپشت کوهیی خوفە
دەفاقیت ، لەو کۆم کرن و خرفە کرنا فان سترانا ب کاریکی مەزن
دیتە ژماردن .

خانینی مەزن سەرداری هوزانفانیت کورد زوی - زوی هەست
پەرورەدە کرنا زارووەکریه ، لەو (نوبارا) خو بو وان دیاری کریه .
کەرەم دکەت دبیزیت : -

ژپاش حمدو صەلەواتان

ئەف چەند کەلیمە نەژلوغاتان

فیک ئیخستن ئەحمدی خانی

ئاف نوبارا بچووکان لی دانی

نە ژبو صاحب رەواجان

بەلگە ژبو بچوکیت کرمانجان

نوبارا ئەحمەدی خانی

دداستانا سیابەندو خەجی دا ئەف دەنگی سترانا دەنگ
ئەدەت ، وەختی پیری پیت خو دپەر لاندکا سیابەندی را
دینیت و د بەت : -

کە سەر دلی من چوو خاردا

سازبەند سازی خوه ئانس ژوردا ،

نزانم ئیسال چ کۆت ، چ خەبەردا ،

کۆریکی منی نزانە ، بیخمه ،

دايك دلورينه ، دلدا خه مه ،
لورى لاوو ، لاوى من كورينه
ئىلا مه وى بسترينه
ئەزى ناف لاوى خوه داينم
سيابه ندى سليقيه ،

يان دبیژیت :
لورى لاوو
لورى لاوو

چ دەزسمالا - كولى - كولى
تزی سیفو تری

عه هدو په یمانیت وان تیک بدن !
هوسا چاڤیت خه جی هه ربو به ژنا سیابه ندى دمینن ! خه جی
خوب سه ری زه ریرا گه یاند .
ل سیابه ندى کره گازی :

(سیابه ندو ، نازکو ، میرخاسو ، ده لالو
سبحان گوئی وى بداره
تو خوه بگره ، ئەز پور کورى
ژوردا بیمه خاره
حه تا حه تایی ته را بیمه هه قاله .

سینگى خوه ی ، مەر مەری هه دکه ، ب نازی ،
هه دکه گولیبی خوه یه دریزه
خوه ژوردا زه ریدا داڤیزه
سینگى وى زه رل دارى دکه هه ،
دار پشستا پیل ویرا ده ر دکه هه ،
ئەو سیابه ند قايم هه میزدکه ،
مه رقی تری دخوازه وى هشیارکه ،
داروشکى و دوو به ند تابی رحانی ،
دکه فته ناف گولا سبحانی
ئە هه به ئە فینا راست ، هه ر ئە فنه سوزو په یمان .
(10) وینى بول په رستی : -

ئە گەر ئەم راست بین دگه ل خو ، دڤیت بیژین کو هه ر
ژکه فن دا هه نده ک هه بووینه بول په رست بووینه ، طمع و
طمع کارى دناف دا بلاف بووینه ، هه تا نهو ژى ئە ف ژانه
ئیشه ک گرانه دناف سه دا .
خانى دچهرخى (17) دا فى ده ردی گران ده ست نیشان
ده کت و دبیژیت : -

چبکه م کوو قه وى که ساده بازار
نینن ژقوماشه را خه ریدار
خاسما دڤى عصرى دا کوو هه میان
معشوق و حبیبه بو مه هه میان
یعنى ژطمع درافو دینار
هه ر یه ک ژمه را وه بوونه دلدار
مه م زین هه ولیر

(9) وینى نه هى : په یمان و سوز ئە گەر هات و ئەم سه ره نجه کا
سفق و سه ره یی بده ینه چیرۆک و داستانیت کورد یان گوه
بده ینه دهنگو بیژو چیرۆک بیژیت کورد ، دى بومه دیار بیت ،
کو ، کورو کچیت کورد ژدل یه کتر حه باندینه ، ئە فینا دانا
ئە فینه کا پاک و راست بووینه بگره گه لیک جارن جانی خوه
قوربانى ئە فینا خوه کرینه ، وه کی زینا خویشکا میرى بوتان ،
سه یران و بهار پشتی مه مى ئالان ، ل خو حه رام کرن .
شیرینا خودانا بر چا به له ک پشتی فه رهادى به رى خو نه دا
چیاى بیستونى .

ئە فى چه داخه جو سوزو په یمانیت داینه سیابه ندى بجهی
ناهییت !؟ چه واپشتی سیابه ندى سینگو مه میکان دکه ته
باغجی ئیره م !؟
خه جى دبیت :

ئاگرىكى كه تیه كوچكا ماخینا ،
تیدا دشه و ته باخچه نكى گولا ،
منى سونده كى خواری یه سوندا ته مام
خنیژی لاو كى ده لال ، ده ستى كه س ،
نه چه ناف فان مه مكى گولداى .

خه جى وه كو ئە فینداره کا کورد ، ئەو سوزو په یمانیت داینه
سیابه ندى ژبیرناکه ت ، سینگو به رى خوه پشتی سیابه ندى
ناکه ته پاوانى که سىكى تى ، له ورا نه نیریى کى فى و نه برایت
خه جى و نه کورپی میزی خه لکی شیان دلى هه ردوو ئە فیندارا
ژیک هه که ن !!

هر هوسا داستانا سیابه ندو خه جی دا سیابه ندوف فی
دهردی دیارو خو یا دکهت وهختی دبیزیت :-

ئهو کوپری میری عه ره با
که فیلی خوه شانده جهم ههفت برا ،
وهکی ورا وانا لهف ببینن
ورزیرا روکن - دلی وان بستینن
گلی هلدان ، کوو خه جا زهرین
برمالا واندا تمی بیه زهی ،
برا خرابیه تمایا دنئی
چاوا ئه و مه ریبا دکه ناف ته ئی ،
وهختا زیرو زیف دانه بهروانا ،
دوو دلی که ته ناف دلی برا ،
ژوانا که له کا گلبینی بری مه زن
بکیف و ئه شق قه بول کرن

(11) وینی یانزدی - زورناو دهف :

زورنا دهف دناف وولاتی کورداندا دکه فنن ، سازو ئاوازیکی
کوردی تاییه تی ژئی دهر دکه فیت ، بشایی و دیلانا ل بهر
دکه ن هتد .

سهیدایی خانی داستانا مه و زینادا نافئی فان ههردوو
نامیرا وینیت وهختی دبیزیت :-

میرگو بقوتن دهف و رو بابان
ببینن هه می شه ره بهت و شرابان

یان دبیزیت :

میر هات ل سه روی هیند ، عسکر
زورناو نفیر کووس و سیهتهر

مه موزین هه ولیر

داستانا خه ج و سیابه ندی دا نافئی فان ههردوو نامیرا هاتیه
وهختی دبیزیت :-

کوهه ند دگه رن نولی گوگه رچین
زورنه و دهف ، قورتین و قوزین

خه ج و سیابه ند ل 127

(12) وینی دوانزدی : چینایه تی :

چینایه تی دناف میله تی کوردا ژکه فن دا دهست پی کره هه ر
دچه رخی (10 - 11 ز) دا دناف کومه لا کوردا دهره بگ و
ئیمارات په یدا بووینه وهکی خودی ژئی رازی عه ره بی شه مو
دبیزیت .

ههروه سا شه ره ف خانی بتلس دکتیبا خوه دا (شرفنامه) -
ئی دا یاکو دچه رخی (16 ز) دا دانایی دبیزیت :

به ری چه رخی (14 ز) دناف میله تی کوردا دووچین هه بوون
چیناسپی و چیناره ش .

دیشان دلسوژی میله تی کورد خانی دهستی خو دانایه
سه رفان ته خان و خو دانایه دگه ل چینا خاری کوره شو
رپتن ، هه ژارو فه قیرن . وهختی که ره م دکهت دبیزیت -

نامووسهل حاکم و امیران تاوان چی یه شاعیرو فقیران

ئهف دیمه نی چینایه تی دداستانا سیابه ندو خه جی دا دیشان
سیابه ندی سلیقی به رسقا دایکا خودهت و دبیزیت :

دایی ئه وانا ژته را راست نه گوئینه
ئه ز دهست ناده مه زارید به له نکازانه ،

یان وهختی دبیزیت :-

وهکی ژدزا ئه م چه یفی هلینن
زوریا زولکارا بحنجریینن

یان دبیزیت :

جاهلا تمی په یی سیابه نددان ،
ئه و کفش دکرن سه رکاری خو ی
چافی ره نجبه ر دکه تنه ته نکاسیا گران
گازی سیابه ند دکرن ، وهکی بکه ئالی وان ،
په ز - دهواری دزی ئه و بارا بیینه
دزا ، مغنه خورا بحنجریینه .
شفان و کافانا بیی سیابه ندی سلیقی
توچارا نانئی خوه نه دکرنه نیقی

لڦیره ناشکرایه کو صراعک هه یه دناڤ دوو چینادا هه روه سا
چینا خاری کوشغان وگافتن ، داخازیا بزگار بوونی کریه ، وهکی
دبیژیت : -
سه زاری شغان وگافتانا : -

راسته قه سیټ مه ز نا میراتیکه بی ژباب و باپیرا بومه مایی
دقیت بپاریزین ب خوینا دلی و روندکیټ چاڤا ، نفیسینیت خوبی ی
بنه خشینین ، زیرهکی و چالاکیا سیابه ندی سه مه ندوف لڦیره
دیار دبیت کوکاری یه بجوانی و ژئی هاتی ئەف په ندیت خاری
ئیکستینه دناڤ ته فنی داستانی دا .

ئهمان دهر دو ، دهر دو ، دهر دو ،
دهر دا دایه لسه ر دهر دا
چیا بلنده ری لبه را
که سهک تونه فان دهر ا ،
مخلازکه ژکه د خورا ،
نازایی بینه ژمهر ا ،

ب پرس و پرسبیارا ،
دیت ئیلا ئەحمد ئاغا ،

لماژی کوتن : مه رف ژ برسی ،
دکاره هه ره قوودسی .

خه ج و سیابه ند ل 34

یان وهختی دایکا سیابه ندی شیرهن لی دکن دبیژتن :

به رف دحه له ، چیا دمینه ،
میر دمره ، ناف دمینه

یان : -

برا خرابه تمایادنی
چاوا ئەو مه ریبادکه ناف ته لی

سیابه ندو خه جی ل 115

14- وینی چواردی : - سترانیت شینی : - وه نه بیت ستران
هه ربوئه فین و دیلان و شاهیا هاتینه کوتن ، به لکوسترانیت
زیمارا جهی یه کی مه زن دناڤ سترانیت کوردیدا دگرن ،
سیابه ندی سه مه ند ، وداستانا سیابه ندو خه جی دا
فی دهنگی سترانا بومه دیارو خویا دکات سه زاری
خه جی دبیژیت : -

کئی سه کریه ، کئی بینایه ،
نیچیر نیچیر فانی خو به کوژه
خه ج و سیابه ند ل 165
سه ری چیاپی سیپانی وی بداره
خه جا ته بی ل فی دهری ته نی زاره - زار .
ئه ز نکارم ژوردا بیمه خواره
ژسیابه ندی خوهراییمه به لکی ویه پالا

خه ج و سیابه ند ل 177

ئه فه ژلایه کی فه ژلایه کی دیفه ، بچینا سه ری قار بوویه و
کیماسی بوویه کچیت خو بدنه چینا خاری ، هه رچه نده پاک و
ته میز بووینه . وهکی دبیژیت : -
بری مه زن دبیت : -

سه کن برانو ، ئەم هه فت بوو ،
مه خوشکا خو نیشانکر ،
ب مه ریکی نه عه یانسی ،

بئالنداری یا وی هاتینه خاپاندن ب میرانی ورنندی یادی قاپییان
مه بیرکر وهکی ئەو نه به گه به ئاغا ئو ساژی پسمامی وی کفشی
تنه یه .

13) وینی سیزدی : - په ندیت کوردی یان قسه یت مه زنا : -
په ندا کوردی ، ئاخفتنه ک کورت و مه عنایه ک به رزو قول ده ته
دهست .

سه یدا فریدون علی امین دبیژیت : -
(په ندی پیشینان سامانیکي نه ته وایه تی ئەو توپه که له
موزه خانه ی میلی دا ئەبیت ئەوه نده له شوینیکی باش و
قایم دا دابنریت که دووربیت له هه موو دهست کاری و
یاری پی کردنیکه وه) .

سه رنجیک له پیره میردی شاعیر ل 22

سه‌رچاوه

سیابه‌ندۆ ، قورباکانی روژی بوهری ،
نیمشت رابوو ، به‌ختی مه‌خوهرای بری ،
فی سببی کولالا سبجانی ته‌مری ،
بی خوهری ، بی خودان دنالی

1- سیابه‌ندۆ خه‌جی : (سه‌مه‌ندۆفی سه‌مه‌ند) ژینقیسا سلافی

سیابه‌ندۆ خه‌جی ل 173 182

دلسوژی میله‌تی خو سه‌یدا ته‌حه‌دی خانی فی ده‌نگی سترانا
ده‌مه‌و زینا خوهدا ده‌ت وه‌ختی شینا مه‌می دیت گیران
دبیژیت : -

شوکور مسته‌فا هینایه‌ سه‌ر رینقیسا کوردی به‌غدا 1980

2- خه‌ج و سیابه‌ندۆ : د . اوانیس شیراز ، وه‌رگیرانی

محمد توفیق ووردی به‌غدا

به‌ک‌فرد نه‌ماده‌هری دلخوش بالجملة دسه‌ر خوهر شو و مشوه‌ش

3- چریکه‌ی خه‌ج و سیابه‌ندۆ : عبدالله ایوبیان - تبریز-

4- الاکراد تومابوا : وه‌رگیرانی ناواز زه‌نکته به‌غدا 1975

5- روژنامه‌و گوهاریت کوردی

لیکرا ده‌زین ل سه‌ر مه‌می له وان ده‌رد بره‌ ب سه‌ر غه‌می له

6- سترانا زار کوتنا کوردایه ئوردیخانی جه‌لیل

مه‌م وزین ل 158

شکور مسته‌فلو نه‌نومر قادر

هینایه‌ سه‌ر رینقیسا کوردی یا نه‌ه‌رو

به‌غدا 1977

زین هات و ب‌قامه‌تا صنوبر بودمه‌ رول سه‌ر وی سیابه
گوسته‌ر

بی په‌رده‌ مثالی نه‌ی ده‌نالی هیستر دوه‌رین علی التوالی ،

7- مه‌م و زین نه‌محمد خانی

کیو موکریانی - هه‌ولیر 1968

15- وینی پانزدی : په‌شیمانی : -

8- عبدالله گوران حسین علی شانۆفی وه‌رگیرانی شوکور مسته‌فا

به‌غدا 1975

(راسته‌ ئاقلی کرمانج پاش فه‌ دیت) ، مروقی کورد

ب‌طبیعه‌تی خوهر ، عصبیه‌و زی‌زی بریارا خوهر ده‌ت و

پوشمان دبیته‌فه ، به‌لی پشتی چ ؟!!

فایده‌ چیه‌ گه‌ر برایت خه‌جی پوشمان بین ؟! پشتی دوو

تاکیت نيزکزا دسه‌ری چیا سیپانی خه‌لان چرمسین و ب

شاخی نیری فه‌ هاتینه‌ بچاندن .

فایده‌ ، چیه‌ گه‌ر میری بوتان پوشمان ببیت ؟! پشتی دوو

نه‌ فینداریت جزیری ب‌کنفا بکوی فه‌ خه‌ندقاندین ؟!

9- نوبارا خانی صادق بهاء‌الدین

به‌غدا 1979

سیابه‌ندۆف دبیژیت : -

10- حول مسالة الاقطاع بین الكرد : 1 - شامیلوف وه‌رگیران د : کمال منظر

به‌غدا 1977

چاخنی برا ماوی قه‌زینی چه‌سیان ،

نۆلی شمایی ، خوهدا ده‌هلیمان ،

گریان دسه‌ری خوهدان ،

ته‌زه‌ فه‌ عمکرن حز کرنا وان ،

ئیدی ده‌رنک بوو بو‌ناوان ،

ئه‌وان پوسو - پوسیده‌ پازا فه‌ گه‌ریان .

11- دیوانا مه‌لایی جزیری صادق بهاء‌الدین

به‌غدا 1980

12- ده‌روازه‌ک بو‌ناوازو گورانی کوردی محمود زامدار

به‌غدا 1980

13- چه‌ند سه‌رنجیک ل پیره‌میردی شاعیر فریدون علی نه‌مین

به‌غدا 1971

هه‌روه‌سا بولبولی نیشتمانی سه‌یدایی خانیی پوشمانیا

14- په‌روه‌رده‌ و منال عبدالستار طاهر شریف به‌غدا 1980